

Den store vi-dagen

Taler

Dagfinn Høybråten

Dato

17 mai 2008

Sted

Fjellstrand

1 Det heiter ikkje eg no lenger, heretter heiter det vi, skriver Halldis Moren Vesaas. I dette landet er det mye av jeg og mitt. Men 17.mai handler om vi og vårt. 17.mai er en vi-dag. Vi feirer det vi har sammen, det som gjør oss til en nasjon.

5

Pappa, pappa hvorfor brenner de flagget vårt? Roper Usamah. 11-åringen har muslimsk og kashmirsk bakgrunn. Når han ser nyhetsbildene fra Midt-Østen blir han fortvilet. Karikaturtegningene utløste brenning både av Norges flagg og Norges ambassade. Hvorfor brenner de flagget vårt? Pappa ble ikke kvitt

10 spørsmålet. Han måtte gjøre noe med det.

Neste morgen fikk jeg en telefon på Stortinget fra Pappa Ali. Han ringte og spurte om jeg ville være med å skape forsoning. Sammen med andre norske muslimer tok han ansvar. Vi brakte partene sammen. Resultatet gjorde at

15 anslagene mot norske interesser stanset. Fordi en 11-åring i Rælingen ikke kunne forstå hvorfor noen ville brenne flagget vårt. 17.mai feirer vi det som er vårt. Og vi gjør det med flagget. Symbolet på vår frihet og selvstendighet som nasjon. Vi feirer fordi frihet og selvstendighet ikke er selvsagt. Da min far var på Usamahs alder og gikk på Fjellstrand skole var det ikke lov å bruke det norske
20 flagget. Norge var fratatt sin frihet og selvstendighet. Vi derfor heiser vi flagget vårt med takk og glede i dag.

Vi feirer det som er vårt og det vi har felles. Her på Fjellstrand er nettopp denne 17.mai-feiringen noe av det vi har sammen. En felles arv vi forvalter. Derfor
25 stiller vi her år etter år. Vi møtes her og bekrefter at vi hører sammen. At dette er vårt. Og derfor bryr vi oss også om hvordan dette området utvikles.

Nyborgjordet er en del av vår lokale identitet. Vår arv. Her heier vi fram forballagene våre. Her står vi i kiosk, her går vi tur, her tar vi bilder av våre brudepar. Vi vil gjerne at denne arven videreutvikles og fornyes. Men vi godtar

ikke at den raseres.

Men vi er på Nyborgjordet for å feire en annen arv som også er vår. Vi feirer grunnloven som ble underskrevet på Eidsvoll i 17.mai 1814. Denne våren har vi
35 jobbet med grunnloven på Stortinget. Det har nesten vært som å være på Eidsvoll igjen. Når vi skriver en ny grunnlovsbestemmelse skriver vi i den språkformen som de hadde i 1814. Alle partiene på Stortinget er nå blitt enige om noen forandringer i grunnlovens paragraf to om statsreligionen. Det står i paragraf en at «Kongeriget Norge er et frit, selvstendigt, udeleligt og
40 uafhængeligt Rige. Dets regjeringsform er indskrenket og arvelig monarkisk». Og så fortsetter det i den nye paragraf to: Verdigrunnlaget forbliver vaar kristne og humanistiske arv. Denne grunnlov skal sikre rettsstaten, demokratiet og menneskerettighetene.

45 Vår arv. En arv skal tas vare på. Den skal også utvikles og fornyes. Men vi godtar ikke at den raseres. Den skal overlates til stadig nye generasjoner. Slik er det også med vår nasjonale kulturarv; eller som Stortinget i 2008 er enige om å skrive inn i grunnloven av 1814: «Vår kristne og humanistiske arv».

50 «Forbliver» peker tilbake på våre røtter, og det peker framover på et godt verdifundament å bygge framtidens samfunn på. Det er godt å bygge på noe urokkelig, slitesterkt -- noe som forbliver. Arven vår.

Flagget vårt. Arven vår. Men 17.mai handler også om barna våre. Der andre land
55 feirer sine nasjonaldager med våpen og militærparader, er 17.mai barnas dag. Det var dikteren Bjørnstjerne Bjørnson som innførte barnetoget i 17.mai feiringen i 1870. Når Henrik Wergeland som får æren for dette i verdenssammenheng helt unike barnetoget, har nok det sammenheng med at han skrev barnas nasjonalsang «Vi ere en Nasjon, vi med» eller «Smaagutternes
60 Nationalsang» som den opprinnelig heter. I år feirer vi Wergeland-jubileet og da må vi ta med oss skrevet nettopp av Wergeland.

Vi ere en nasjon vi med,

65 vi små en alen lange,

et fedreland vi frydes ved,

70 og vi, vi ere mange.

Vårt hjerte vet, vårt øye ser

hvor godt og vakkert Norge er,

75

vår tunge kan en sang blant fler

av Norges æres-sange.

80 Wergelands visjon var at når nasjonaldagen skulle feire, skulle barna ses og regnes med. De fikk etter hvert en hovedrolle i feiringen. I en tid da så mange barn lider nettopp fordi de ikke blir sett eller regnet med, bør vi minne hverandre om hvor viktig nettopp dette er. Det burde vært skrevet inn i grunnloven, sier Ole Paus: At alle barn har rett til å bli sett. Det har vi sammen
85 et ansvar for. Den store vi-dagen handler ikke bare om flagget vårt og arven vår, men også om barna våre.

En reporter dekte de tragiske krigshandlingene i Sarajevo, da han så en liten jente bli skutt av en snikskytter. Kulen traff henne i bakhodet. Reporteren kastet
90 penn og papir, og glemte at han var journalist for en stund. Han sprang til mannen som stod og holdt jenta, og hjalp dem begge bort til bilen hans.

Mens reporteren tråkket på gasspedalen, og raste av gårde mot sykehuset, sa mannen som holdt det blødende barnet: - Skynd deg, min venn, mitt barn er
95 fortsatt i live.

Et øyeblikk eller to senere: - Synd deg, min venn, mitt barn puster fortsatt.

Like etter: - Skynd deg, min venn, mitt barn er fortsatt varmt.

100

Til slutt: Skynd deg. Å Gud, mitt barn blir kaldere.

Da de kom til sykehuset var jenta død. I det de to mennene stod på badet og vasket blodet av hendene og klærne, snudde mannen seg til reporteren og sa: -
105 Dette er en forferdelig oppgave for meg. Jeg må fortelle faren hennes at hans barn har dødd. Han kommer til å bli knust.

110 Reporteren var forundret. Han så på den sørgende mannen og sa: - Jeg trodde
det var ditt barn.

Mannen så opp og sa: - Nei, men er de ikke alle våre barn?

115 Er de ikke alle våre barn?

Nasjonaldagen er den store vi-dagen. Vi løfter blikket til noe som er større enn
meg og mitt. Det er noe som er vårt. En takkedag kalte Wergeland 17.mai.
Uansett om vi takker Gud eller takker livet, kan vi sikkert bli enige om at vi her i
120 Norge har mye å være takknemlige for. Midt i alt det som burde vært bedre har
vi uendelig mye å takke for. Vi lever i et land med fred, ja fred i frihet. Vi har et
utrolig vakkert land, vi har en levestandard som ligger på verdenstoppen.

125 Vi må ikke ta livet for gitt, overfloden som en rettighet og våre relasjoner som en
selvfølge. Vi må ikke la misnøyen og utakknemligheten bre om seg.

Det er tragisk om det sanneste som kan sies om oss i framtidige minnesamvær
blir: - Han hadde alt og glemte å dele, og det var det hele! - Uten takknemlighet
sitter vi tilbake med akking og hakking. Da blir landet vårt virkelig fattig.

130 Mens vi syter og klager og uttrykker skuffelse og indignasjon, dør det beste i oss,
og våre medmennesker dør på av årsaker det står i vår makt å gjøre noe med.

Hvis vi ikke har med dette store vi i vår feiring, blir fort 17.mai bildet av en
velfødd, innadvendt og selvopptatt nasjon. Dikteren Nordahl Grieg setter ord
135 på dette universelle store vi i sitt dikt «Til ungdommen»:

Edelt er mennesket,

140 jorden er rik

Finnes her nød og sult,

skyldes det svik.

145 Knus det! I livets navn

skal urett falle.

150 Solskinn og brød og ånd

eies av alle.

Da synker våpnene

155

maktesløs ned!

Skaper vi menneskeverd,

160 skaper vi fred.

Når vi ser våre medmennesker, spør etter dem, bryr oss og bryr oss om. Da viser vi respekt for mennesker. Da skaper vi menneskeverd. Vi former et fellesskap. Vi kjenner at også vi hører sammen. Flagget vårt. Arven vår. Barna våre. Framtida vår!

165

Ha en strålende 17.mai.

Kilde

170

www.amta.no

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/den-store-vi-dagen>

175

180

185